Kémek hídja

Csak egy híd Berlin határában, ami a Havel folyón ível át Potsdam felé, a régi országúton. Régi fémszerkezet, egyen-zöld festés, az úton éppenhogy csak csordogál a forgalom. Az elhúzó autóvezetők sem értik – ez tükröződik a nézésükből – hogy mi a fenét lehet fényképezni egy ilyen jellegtelen – tizenkettő egy tucat – hídon.

Pedig a hídfőn álló név tanúsága szerint ez a **Glienicker Brücke**, azaz a **Bridge of spies**, a kémek hídja.

Családommal felkerekedtünk, hogy eltöltsünk egy hétvégét Berlinben, a születésnapom alkalmából. Szerencsére találtam egy kedvező árú szállást, egy ifjúsági hotelt, azaz Jugenherbergét a Wannsee mellett, és a híd innen már csak pár kilométerre esett.

Előző nap azért még meglátogattuk a teufelsbergi CIA lehallgatóállomás maradványait is, mert nekem kicsit extrém elképzeléseim vannak a városnézésekről, de szerencsére családom ezeket a dolgaimat (is) jól tolerálja. A híd környékén sehol nem lehet parkolni, a négy gyerekhez dukáló Ford Tranzittal mégannyira sem. Ahogy találtunk egy szűk kis parkolót, beálltunk, az utánunk érkező BMW-s nő ha szemmel gyilkolni tudott volna – de nem tudott, még élünk.

A híd maga tényleg nem egy turistamágnes – szerencsére itt nem szednek olyan berliniesen vaskos belépési díjakat, sőt, a híd egykori jelentős szerepére is csak egy jelentéktelen tábla emlékeztet.

A második világháború előtt sem volt különösebben fontos történelmi szerepe, a **Fal** felhúzása, a hidegháborús szembenállás és a kölcsönös bizalmatlanság avatta *„A Kémhíd”*-dá.

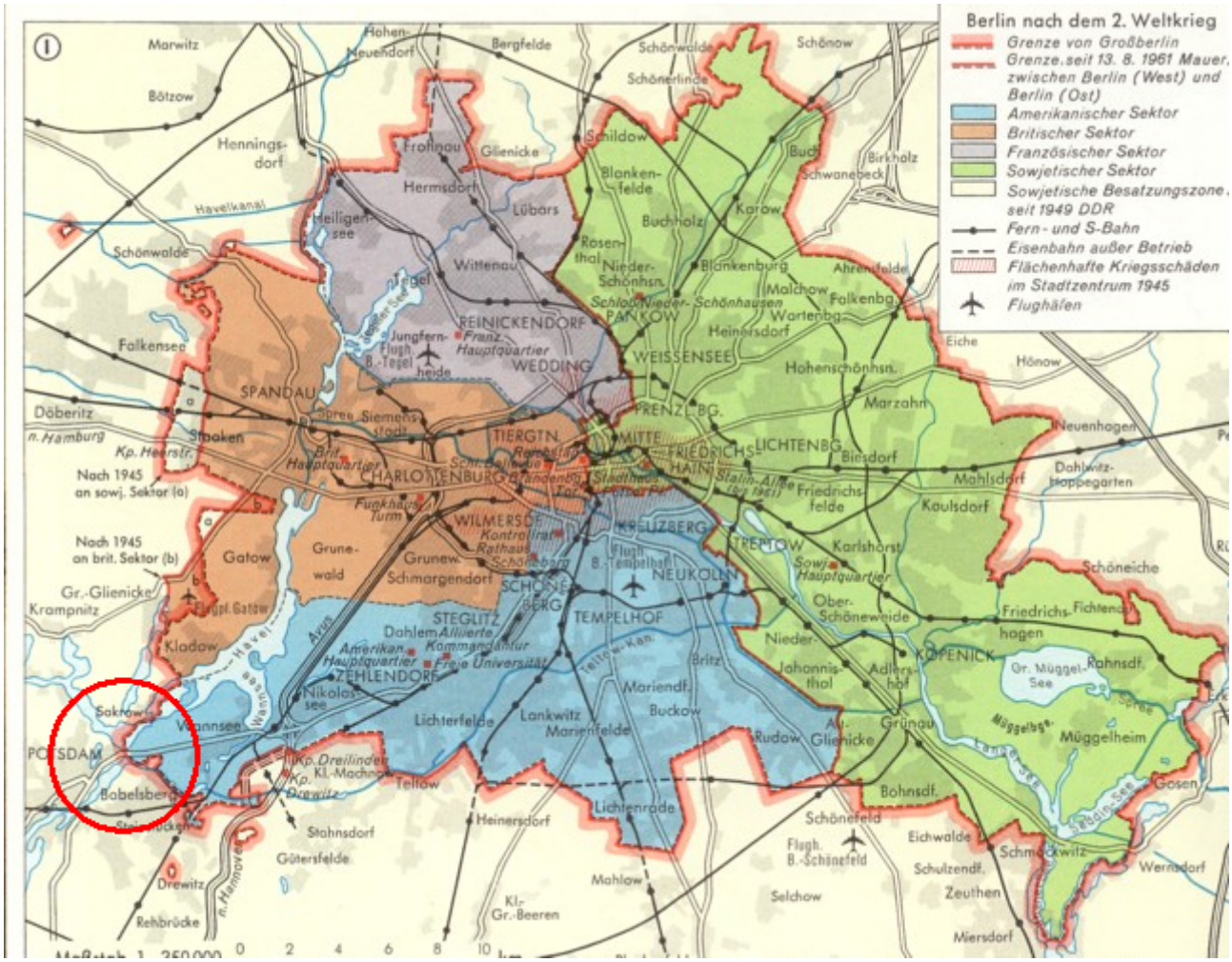

Ugyanis az egykori amerikai szektor és az NDK határán található – jórészt lezárt, csak különengedéllyel használható – híd remek lehetőséget teremtett a kémcserék zökkenő- és szemtanúmentes lebonyolításához.

A 2015-ös film, a Kémek hídja – **Tom Hanks**-sel a főszerepben – remekül érzékelteti a kor hangulatát, és mutatja be az itt lezajlott leghíresebb kémcserét, amikor a Szovjetunó felett lelőtt amerikai U–2-es kémrepülőgép pilótát, **Francis Gary Powers**-t cserélték be a szovjet mesterkémre, **Rudolf Ivanovics Abel** ezredesre.

(Zárójelben; nagyon szeretem Tom Hankset, de a világért sem mennék vele utazgatni; tranzitban vagy szigeten ragad, időnként folyóra száll vagy kémhídon didereg…)

A film egyébként egészen pontosan követte az eseményeket, valóban akkor (1962. február 10-én) és ott zajlott le az első kémcsere a hídon, ahogy azt bemutatta. Még az a rész is igaz, hogy bár a felek megpróbálták titokban tartani az eseményt, annak híre kiszivárgott és világszerte – persze kivéve a Szovjetuniót, meg a keleti blokkot – főcímekre került.

A következő kémcsere mintegy 20 évet váratott magára. Az NDK főtárgyalója, **Wolfgang Vogel** – egy meglehetősen jó kapcsolatokkal rendelkező keletnémet ügyvéd – megállapodott az amerikaiakkal, hogy az NDK-ban és Lengyelországban 25 fogva tartott nyugati ügynököt (köztük **Eberhard Fätkenheuer**t, **Werner** és **Heinz Jonsek**et) kicserélnek négy, a CIA által nyugaton letartóztatott kémre (közöttük **Alfred Zehe**-re és **Alice Michelson**ra). A kémcsere helyszíne ismét a Glienicker -híd lett, 1985. június 11-én.

A cserelistán felbukkant **Alice Michelson** neve is; ő a szovjetek futárja volt, egy 67 éves kelet-német hölgy. A megbízói valószínűleg abból indultak ki, hogy egy idős hölgyet nem fognak a határon annyira ellenőrizni, hát de.

Őt a Kennedy repülőtéren, egy cigarettacsomagnyi, katonai információkat tartalmazó mikrofilmmel kapcsolták le, miközben Csehszlovákiába igyekezett 1984. október 3-án.

Werner Jonsek egy tisztségviselő volt a keletnémet Greizban, őt a stuttgarti CIA-iroda szervezte be 1980-ban.

Több beszámolót is küldött a szovjetek katonai tevékenységéről, mielőtt 83-ban lebukott két társával, feleségével és bátyjával együtt. Mindhárman rögtön felkerültek a keletnémet ügyvéd, Wolfgang Vogel kémcsere-listájára, az amerikaiak innen válogathattak a csereprogramjukhoz, miközben őt 15, feleségét 9, és bátyját életfogytiglanra ítélték az NDK-ban. A CIA csak a két férfit volta be a csereprogramba, **Renate Jonsek** maradt a keletnémet börtönben.

A 31 éves **Eberhard Fätkenheuer** egy osztrák barátja, nem mellesleg CIA alkalmazott szervezte be egy magyarországi üdülés alkalmával. Őt 1979-ben kapcsolta le a keletnémet elhárítás, és 6 évet töltött a rácsok mögött a cseréig.

A harmadik, és egyben utolsó kémcserét 1986. február 11-én bonyolították le a hídon.

Anatoly Borisovich Shcharansky (*Анато́лий Бори́сович Щара́нский*) egy polgárjogi aktivista volt, ami a 70-es években a Szovjetunióban nem számított a túlélés zálogának. 1977-ben letartóztatták, megvádolták kémkedéssel és árulással.

Az ítélet akár a halál is lehetett volna, de 13 évet kapott. Nemzetközi nyomásra felkerült a neve a Vogel-féle listára, és három alacsonyabb szintű nyugati kémre (a csehszlovák **Jaroslav Javorsky**-ra és a nyugat-német **Wolf-Georg Frohn**ra és **Dietrich Nistroy**-ra) cserélték.

Shcharansky később – 1999 után – ipari majd belügyminiszter is volt Izraelben, immár **Natan Sharansky** néven.

Vele együtt amerikai részről Karl Koecher és Hana Koecher csehszlovák kémeket cserélték a szovjet **Jevgeni Zemljakov**, a lengyel **Marian Zacharski** és a kelet-német **Detlef Scharfenorth** kémekre.

Karl és **Hanna Koecher** csehszlovák disszidensként érkeztek 1965-ben az Egyesült Államokba. 1973-tól a CIA-nak dolgoztak cseh fordítóként, és a KGB-nek egyik legfontosabb információforrásává váltak. 1984-ben buktak le, de 2 év raboskodás után őket cserélték ki Sharansky-ra.

A híd a Fal leomlását követően elvesztette a kémcsereprogramban betöltött szerepét és visszatért eredeti funkciója; országúti hídként szolgál Berlin és Potsdam között 1989. november 10-e óta.

A legutóbbi bejegyzések a blogon

Ördögnyál (2026.10.07)
A Volga Atom és az atomautók elfeledett őrülete (2026.10.01)
Falkland háború (2026.09.29)
A jégbe fagyott időzített bomba: Novaja Zemlja (2026.09.23)
Whiskey on the rocks (2026.08.12)
A 18-as járat (2026.08.07)
Point Nemo (2026.08.04)
LAWS (2026.07.31)
Az Ozempic-háború (2026.07.22)
Fél óra még az életedből (2026.07.19)
A Te könyved milyen vastag? (2026.07.11)

Orwell elmaradt, a bürokrácia győzött (2026.07.05)
Az oroszok hibrid hadviselése a európai GNSS rendszer ellen (2026.06.27)
Ebolajárvány Kongóban (2026.05.28)
Amikor egy naperőmű teszi oázissá a sivatagot (2026.05.13)
Boeing 737 MAX / MCAS (2026.05.05)
Csernobil árnyéka: Negyven évvel a katasztrófa után (2026.04.26)
A Mars Climate Orbiter (MCO) program banális katasztrófája (2026.04.24)
Therac-25: A hibaüzenet, amit senki nem értett (2026.04.19)
Amikor a király a másodpióta (2026.04.17)
A világ legnagyobb városa, Csungking (2025.05.06)

2026/05/28 16:43

Ez egy elfeledett sarka a netnek, örülök, hogy sikerült elvetődnöd ide!

Továbbra is keresek megjelenési lehetőséget az írásaim számára. Ha esetleg van ötleted, oszd meg velem! Elérhetőségeim az Impresszumban találhatók.

A passport.blog jelenlegi egyetlen megjelenési lehetősége a Facebook. Ha értesülni szeretnél az új bejegyzésekről, kövesd a Bolyongó Facebook oldalt.

Ha szeretnéd a bejegyzést kinyomtatni, vagy önálló formában menteni, ennek a legegyszerűbb módja a PDF formába konvertálás. Ezt a jobb oldali, fentről negyedik (Adobe) ikonnal teheted meg.

Eddigi bejegyzések a bolyongó.hu-n

Az összes bejegyzés ABC-be rendezett indexe itt található. A blog helyekhez köthető bejegyzései a google.maps térképen is megtalálhatók: A világ valódi csodái. A mostanában a blogon megjelent írások a főoldalon jelennek meg.

2026/05/28 18:05

Források

Berlin-magazin: Die Brücke der Spione
wikipedia: Glienicker Brücke
wikipedia: Natan Sharansky
könyv: Der Krieg im Dunkeln: Die wahre Macht der Geheimdienste

történelem, érdekes történet, híd, kémkedés, 2020, hidegháború, berlini fal, Berlin, Potsdam, NDK, CIA, KGB, Szovjetunió, Németország, világjáró, Glienicker Brücke, Bridge of spies, Havel folyó, Jugenherberge, Wannsee, Tom Hanks, Francis Gary Powers, Rudolf Ivanovics Abel, Wolfgang Vogel, Eberhard Fätkenheuer, Alfred Zehe, Alice Michelson, 1962, 1985, Werner Jonsek, Anatoly Borisovich Shcharansky

Bejegyzésmegtekintések száma: 292

From:
https://www.bolyongo.hu/ - **bolyongó**

Permanent link:
https://www.bolyongo.hu/doku.php?id=passport:kemek_hidja

Last update: **2026/08/14 10:51**